Anonimizált változat

C-633/22. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2022. október 11.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Cour de cassation (Franciaország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2022. szeptember 28.

Felülvizsgálatot kérelmező felek:

Real Madrid Club de Fútbol

AE

Ellenérdekű felek:

EE

Société Éditrice du Monde SA

[omissis]

A COUR DE CASSATION (SEMMÍTŐSZÉK, FRANCIAORSZÁG) ÍTÉLETE, ELSŐ POLGÁRI TANÁCS, 2022. szeptember 28.

A Real Madrid Club de Fútbol társaság (székhelye: 1 [Avenida] Concha Espina, 28036 Madrid, [Spanyolország]) felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság, Franciaország) 2020. szeptember 15-i ítélete ellen a közte és az alábbi felek között folyamatban lévő jogvitában:

1°/ EE (lakóhelye [omissis]: Franciaország),

MUNKADOKUMENTUM

2°/ Editrice du monde részvénytársaság (székhelye: 67-69 avenue Pierre Mendès, 75013 Párizs, Franciaország),

ellenérdekű felek a felülvizsgálati eljárásban.

[omissis] AE (lakóhelye: Madrid, Spanyolország) felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) [omissis] 2020. szeptember 15-i ítélete ellen a közte és az alábbi felek között folyamatban lévő jogvitában:

1°/ Editrice du monde társaság

2°/ EE,

ellenérdekű felek a felülvizsgálati eljárásban.

[omissis]

Egyesítés

1 [omissis].

A tényállás és az eljárás

2 A megtámadott ítéletek (Párizs, 2020. szeptember 15., RG 18/09031 és 18/09180) szerint a Le Monde című újság digitális kiadása 2006. december 7-én „A Real Madrid és a Barça kapcsolata Dr. Fuentès-szel" címmel közölt egy cikket, amelyet EE, ezen újság alkalmazottja írt. Másnap a cikk megjelent az újság papíralapú kiadásában, az ezen orvossal készült interjú kíséretében.

3 Az újság azt állította, hogy a Real Madrid Club de Fútbol igénybe vette Dr. Fuentès szolgáltatásait, aki a kerékpársportban korábban leleplezett vérdoppinghálózat felbujtója volt. A címlapon megjelent egy részlet a cikkből, valamint egy rajz a „Dopping: a kerékpározás után a labdarúgás" felirattal, amely a spanyol zászló színeibe öltözött kerékpárost ábrázolt, körülvéve kis futballistákkal és fecskendőkkel.

4 Számos, különösen spanyol médium beszámolt e cikkről.

5 A Le Monde 2006. december 23-án kommentár nélkül közölte a Real Madrid által az újságnak küldött cáfoló levelet.

6 A klub és az orvosi csapatának egyik tagja, AE keresetet indított a spanyol bíróságokon a Le Monde című újságot kiadó Editrice társaság és EE ellen, a becsületüket ért sérelem miatt.

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

7 A madridi 19. sz. elsőfokú bíróság 2009. február 27-i ítéletével az Editrice du Monde társaságot 300 000 euró, EE-t pedig 30 000 euró megfizetésére kötelezte. A bíróság ezenkívül elrendelte a határozatának a Le Monde című napilapban és annak címlapján való közzétételét, a vitatott információk közzétételével azonos mértékű kiemeléssel, valamint egy spanyol újságban való közzétételét.

8 A madridi tartományi bíróság 2010. október 18-i ítéletével helybenhagyta a bírságokat, és a közzétételi kötelezettséget a Le Monde és a Marca című újságok címlapjára korlátozta, a belső oldalakra azonban már nem írta elő.

9 A spanyol legfelsőbb bíróság 2014. február 24-i ítéletével a jogorvoslati kérelmeket elutasította.

10 A madridi elsőfokú bíróság 2014. július 11-i végzésével elrendelte a legfelsőbb bíróság határozatának végrehajtását, valamint 390 000 euró tőkének, kamatoknak és költségnek az Editrice du Monde társaság általi, Real Madrid javára történő megfizetését.

11 2014. október 9-én egyetemlegesen kötelezte az Editrice du Monde társaságot és EE-t a legfelsőbb bíróság határozatának végrehajtására, 33 000 euró tőke, kamatok és költség megfizetésére. [omissis].

12 2018. február 15-én a tribunal de grande instance de Paris (párizsi általános hatáskörű elsőfokú bíróság, Franciaország) [omissis] két végrehajthatóságot megállapító határozatot hozott, az elsőt a Real Madrid kérelmére a 2014. február 24-i határozat és a 2014. július 11-i végzés, a másodikat pedig AE kérelmére ugyanezen 2014. február 24-i határozat és a 2014. október 9-i végzés tekintetében [omissis].

13 2020. szeptember 15-i ítéleteivel a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság, Franciaország) hatályon kívül helyezte e végrehajthatósági határozatokat, és megállapította, hogy a spanyol határozatokat nem lehet Franciaországban végrehajtani, mivel azok egyértelműen ellentétesek a francia nemzetközi közrenddel.

14 A fellebbviteli bíróság a következőket állapította meg:

– a spanyol bíróságok a becsülethez való jog polgári jogi védelméről szóló alkotmányos törvény [9. cikkének (3) bekezdése] alapján hozták meg az ítéleteket, anélkül hogy a Real Madrid bármilyen vagyoni kárra hivatkozott volna, amint arra a madridi fellebbviteli bíróságnak a spanyol legfelsőbb bíróság által helybenhagyott ítélete a következőképpen emlékeztet: „tekintettel arra, hogy a kár általában nem vagyoni kárhoz kapcsolódik, azt nehéz gazdasági értelemben számszerűsíteni";

– a spanyol bíróság előtt csak a Le Monde honlapján megjelent cikk médiahatását vitatták meg, amely cikket a spanyol média átvett, azonban később cáfolt, mivel a spanyol bíróságok, köztük a madridi fellebbviteli bíróságnak a

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

spanyol legfelsőbb bíróság által helybenhagyott ítélete maga is megállapította, hogy „[ezen ország sajtóorgánumainak] egyike sem értett egyet a hír igazságtartalmával, hanem éppen ellenkezőleg, megkérdőjelezte azt”, így a hivatkozott médiavisszhang következtében elszenvedett kárt a helyi – túlnyomórészt spanyol olvasóközönséggel rendelkező – sajtóorgánumok általi cáfolat korlátozta;

– a 300 000 euró tőke és 90 000 euró kamat megfizetésére történő kötelezés egy hivatásos újságíró természetes személyt és egy újság kiadóvállalatát érinti, amelynek könyvelése szerint ez az összeg a 2017. december 31-i nettó veszteség 50%-át és a készpénzállomány 6%-át teszi ki;

– a 30 000 euró tőke és 3 000 euró kamat AE részére történő megfizetésére kötelezés az előzőekhez adódik;

– rendkívül ritka, hogy a becsület vagy a jó hírnév megsértése miatt megítélt kártérítés összege meghaladja a 30 000 eurót, és hogy a francia jog a magánszemélyek sérelmére elkövetett becsületsértést csupán legfeljebb 12 000 euró összegű pénzbírsággal bünteti.

15 A fellebbviteli bíróság ebből arra következtet, hogy egy újságíró és egy sajtóorgánum ellen kiszabott ilyen kivételesen magas összegek visszatartó hatással lehetnek a közérdekű kérdések nyilvános megvitatásában való részvételükre, és így akadályozhatják a sajtót a tájékoztatási és ellenőrzési feladatuk ellátásában, így ezen elmarasztaló határozatok elismerése vagy végrehajtása elfogadhatatlan módon ellentétes a francia nemzetközi közrenddel, mivel sérti a véleménynyilvánítás szabadságát.

16 A Real Madrid és AE felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.

A jogalap kifejtése

17 A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felek lényegében azt állítják, hogy a kártérítés arányosságának felülvizsgálatára csak akkor kerülhet sor, ha az büntető és nem kompenzációs jellegű; a fellebbviteli bíróság azáltal, hogy a kártérítésnek a származási tagállam bírósága általi értékelését saját értékelésével helyettesítette, a „Brüsszel I” rendelet 34. cikkének (1) bekezdését és 36. cikkét megsértve felülvizsgálta a külföldi határozatot; nem vette figyelembe a spanyol bíróság által megállapított hibák súlyosságát; a fizetésre kötelezett személyek gazdasági helyzetén alapuló szempont nem releváns a szankció aránytalanságának megítélése szempontjából; e jelleget nem a nemzeti szabályok fényében kell értékelni.

18 Az Editrice du Monde társaság és EE lényegében azt válaszolja, hogy a fellebbviteli bíróság - a spanyol határozatok érdemi felülvizsgálata nélkül - jogosan tagadta meg a határozatokban kiszabott szankciók aránytalansága

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

miatt azok végrehajthatóságának elismerését, így nyilvánvalóan megsértette a véleménynyilvánítás szabadságát és következésképpen a nemzetközi közrendet.

Az alkalmazandó jogi aktusok

Az uniós jog szabályai

19 A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet, úgynevezett „Brüsszel I", a 34. cikkében a következőképpen rendelkezik:

„A határozat nem ismerhető el, amennyiben:

1) az ilyen elismerés nyilvánvalóan ellentétes annak a tagállamnak a közrendjével, ahol az elismerést kérik

(...)"

20 A 36. cikk a következőképpen rendelkezik:

„A külföldi határozat érdemben semmilyen körülmények között sem vizsgálható felül."

21 Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 11. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát, valamint az információk és eszmék megismerésének és közlésének szabadságát anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhatna, továbbá országhatárokra való tekintet nélkül.

(2) A tömegtájékoztatás szabadságát és sokszínűségét tiszteletben kell tartani."

22 A 17. cikk a következőképpen rendelkezik:

„(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogszerűen szerzett tulajdonát birtokolja, használja, azzal rendelkezzen, és azt örökül hagyja. Tulajdonától senkit sem lehet megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből, a törvényben meghatározott esetekben és feltételekkel, valamint az ezáltal elszenvedett veszteségekért kellő időben fizetett méltányos összegű kártalanítás mellett történik. A tulajdon használatát, az általános érdek által szükségessé tett mértékben, törvénnyel lehet szabályozni."

23 A 47. cikk a következőképpen rendelkezik:

„Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz.

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és észszerű időn belül tárgyalja. Mindenkinek biztosítani kell a lehetőséget tanácsadás, védelem és képviselet igénybevételéhez."

Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (kihirdette: 1993. évi XXXI. törvény)

24 Ennek 10. cikke a következőképpen rendelkezik:

„1. Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát és az információk, eszmék megismerésének és közlésének szabadságát országhatárokra tekintet nélkül és anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhasson. Ez a Cikk nem akadályozza, hogy az államok a rádió-, televízió- vagy mozgókép vállalatok működését engedélyezéshez kössék.

2. E kötelezettségekkel és felelősséggel együtt járó szabadságok gyakorlása a törvényben meghatározott, olyan alakszerűségeknek, feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek szükséges intézkedéseknek minősülnek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a területi sértetlenség, a közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, mások jó hírneve vagy jogai védelme, a bizalmas értesülés közlésének megakadályozása, vagy a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának fenntartása céljából."

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokolása

25 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint (2000. március 28-i Krombach ítélet, [C-7/98, EU:C:2000:164]):

„36. [a] külföldi határozatok érdemi felülvizsgálatának tilalmával az Egyezmény 29. cikke és 34. cikkének harmadik bekezdése megtiltja a megkeresett állam bíróságának, hogy elutasítsa e határozat elismerését vagy végrehajtását pusztán azon az alapon, hogy eltérés van a származási állam bírósága által alkalmazott jogszabály, és azon jogszabály között, amelyet a megkeresett állam bírósága alkalmazott volna abban az esetben, ha a jogvita előtte folyt volna. Sőt, a megkeresett állam bírósága nem vizsgálhatja felül a származási állam bírósága által kifejtett jogi vagy ténybeli megállapítások helytállóságát.

37. Az Egyezmény 27. cikkének 1. pontjában szereplő közrendi záradék alkalmazása csak abban az esetben képzelhető el, ha a másik szerződő államban hozott ítélet elismerése vagy végrehajtása annyira elfogadhatatlan mértékben ellentétes a megkeresett állam jogrendjével, hogy az valamely alapelv sérelmét jelenti. A külföldi határozatok érdemi felülvizsgálatára vonatkozó tilalom tiszteletben tartása érdekében e sérelemnek olyan jogszabály nyilvánvaló megsértésén kell alapulnia, amely a megkeresett állam jogrendjében lényegi

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

jelentőségűnek tekinthető, vagy olyan jog megsértésén, amelyet e jogrendben alapvetőnek ismernek el."

26 A Bíróság a következőket teszi hozzá:

„25. Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az alapvető jogok szerves részét képezik azon általános jogelveknek, amelyek védelmét a Bíróság biztosítja (lásd különösen a 2/94. sz. 1996. március 28-án hozott vélemény [EBHT 1996., I-1759. o.] 33. pontját). E célból a Bíróság a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiból, valamint azokból az útmutatásokból merít, amelyek az emberi jogok védelmére vonatkozó olyan nemzetközi okmányokban szerepelnek, amelyek megkötésében a tagállamok közreműködtek, illetve amelyekhez csatlakoztak. Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE) e tekintetben különleges jelentőséggel bír (lásd különösen a 222/84. sz. Johnston-ügyben 1986. május 15-én hozott ítélet [EBHT 1986., 1651. o.] 18. pontját)."

27 Az Emberi Jogok Európai Bírósága a 2015. április 23-i Morice kontra Franciaország (29369/10. sz.) ügyben hozott nagykamarai ítéletében emlékeztetett a véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlásába való beavatkozás szükségességének értékelésére vonatkozó általános elvekre. Megállapította (125. pont), hogy „a védelem szintjét illetően az Egyezmény 10. cikkének 2. bekezdése két területen kevés teret enged a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozására: a politikai viták és a közérdekű kérdések terén".

28 [Ugyanezen] Bíróság úgy véli, hogy ez utóbbi kategóriába tartozik a sporttal kapcsolatos kérdéseket érintő közlemény (2007. április 26., 11182/03. és 11319/03. sz., Colaco Mestre és SIC. Sociedade Independente de Comunicacao, S.A. kontra Portugália, 28. §).

29 Végül a kártérítésre való kötelezés visszatartó ereje a becsületsértő kijelentések orvoslására irányuló ilyen intézkedés arányosságának értékeléséhez szükséges paraméter. Az újságírók véleménynyilvánítási szabadsága tekintetében az Emberi Jogok Európai Bírósága biztosította, hogy a sajtóvállalkozásokra kiszabott kártérítés mértéke ne legyen olyan mértékű, amely veszélyezteti gazdasági helyzetüket (Błaja News Sp.z.o.o. kontra Lengyelország, 2013. november 26., 59545/10. sz., 71. §; Timpul Info-Magazin és Anghel kontra Moldova, 2007. november 27., 42864/05. sz.).

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

30 A semmítőszék arra keresi a választ, hogy a „[Brüsszel I]" rendelet 34. és 36. cikkét, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 11. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy a valamely sportklub és annak orvosi csapata egyik tagja hírnevének valamely újságban közzétett információk útján történő megsértése miatti elmarasztalás olyan jellegű, hogy az nyilvánvalóan sérti a

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

véleménynyilvánítás szabadságát, és így megalapozza az elismerés és végrehajtás megtagadását.

31 Igenlő válasz esetén a semmítőszék arra keres választ, hogy úgy kell-e értelmezni e rendelkezéseket, hogy a megkeresett bíróság csak akkor állapíthatja meg az elmarasztalás aránytalanságát, ha a kártérítést a származási tagállam bírósága büntető jellegűnek minősíti, akkor azonban nem, ha azt nem vagyoni kár megtérítésére ítélik meg.

32 A külföldi ítélet érdemi felülvizsgálatának tilalmára tekintettel a semmítőszék arra keresi a választ, hogy a megkeresett bíróság milyen körülményekre alapozhatja az elmarasztalás aránytalanságát. Különösen arra kíván választ kapni, hogy a szóban forgó rendelkezéseket úgy kell-e értelmezni, hogy a megkeresett bíróság csupán az elmarasztalás révén az elmarasztalt személy anyagi helyzetére tekintettel gyakorolt visszatartó hatásra támaszkodhat, vagy figyelembe vehet más tényezőket is, például a jogsértés súlyosságát vagy a kár mértékét.

33 A semmítőszék felteszi a kérdést, hogy az újság erőforrásaira tekintettel gyakorolt visszatartó hatás önmagában megalapozhatja-e az elismerésnek vagy a végrehajtásnak a sajtószabadság alapelvének nyilvánvaló megsértése miatt történő megtagadását.

34 Felveti a kérdést, hogy a visszatartó hatás alatt az újság pénzügyi egyensúlyát fenyegető veszélyt kell-e érteni, vagy csupán a megfélemlítő hatást.

35 A semmítőszék felteszi a kérdést, hogy a visszatartó hatást ugyanúgy kell-e értékelni egy újságot kiadó társaság és egy természetes személy újságíró esetében.

36 Végül arra keresi a választ, hogy az írott sajtó általános gazdasági helyzete releváns körülmény-e annak értékelése szempontjából, hogy a szóban forgó újság helyzetén túlmenően az elmarasztalás valamennyi médiumra megfélemlítő hatást gyakorolhat.

A FENTI INDOKOK ALAPJÁN a Cour de cassation (semmítőszék, Franciaország)

a következő kérdéseket TERJESZTI az Európai Unió Bírósága elé:

1°) Úgy kell-e értelmezni a „Brüsszel Ia” rendelet 34. és 36. cikkét, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 11. cikkét, hogy a valamely sportegyesület hírnevének valamely újságban közzétett információk útján történő megsértése miatti elmarasztalás olyan jellegű, hogy az nyilvánvalóan sérti a véleménynyilvánítás szabadságát, és így megalapozza az elismerés és végrehajtás megtagadását?

2°) Igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni e rendelkezéseket, hogy a megkeresett bíróság csak akkor állapíthatja meg az elmarasztalás aránytalanságát, ha a kártérítést akár a származási tagállam bírósága, akár a megkeresett bíróság

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

büntető jellegűnek minősíti, akkor azonban nem, ha azt nem vagyoni kár megtérítésére ítélik meg?

3°) Úgy kell-e értelmezni e rendelkezéseket, hogy a megkeresett bíróság csupán az elmarasztalásnak az elmarasztalt személy anyagi helyzetére tekintettel gyakorolt visszatartó hatására támaszkodhat, vagy figyelembe vehet más tényezőket is, például a jogsértés súlyosságát vagy a kár mértékét?

4°) Az újság erőforrásaira gyakorolt visszatartó hatás önmagában megalapozhatja-e az elismerésnek vagy a végrehajtásnak a sajtószabadság alapelvének nyilvánvaló megsértése miatt történő megtagadását?

5°) A visszatartó hatás alatt az újság pénzügyi egyensúlyát fenyegető veszélyt kell-e érteni, vagy csupán a megfélemlítő hatást?

6°) Ugyanúgy kell-e értékelni a visszatartó hatást egy újság kiadóvállalata és egy természetes személy újságíró esetében?

7°) A nyomtatott sajtó általános gazdasági helyzete releváns körülmény-e annak értékelése szempontjából, hogy a szóban forgó újság helyzetén túlmenően az elmarasztalás valamennyi médiumra megfélemlítő hatást gyakorolhat?

[omissis] [az eljárás felfüggesztése]

[omissis] [záró rendelkezések]

[omissis]

MUNKADOKUMENTUM

Anonimizált változat